

Piaskowski, Jerzy

Międzynarodowe Sympozjum Komisji Starożytnej Metalurgii Żelaza

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 29/2, 522-523

1984

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Biologie: Träger und Mitteln; H. Kant, Die Entwicklung des Berliner Elektrotechnischen Vereins als Kommunikationszentrum der Elektrotechniker (bis etwa 1900); A. Vogt, Die Internationalen Mathematikerkongresse — From wissenschaftlicher Kommunikation.

KOMUNIKATY

E. Procházkova, *Otnoszenije kwantowej fiziki i fiziki mietallow w 20. stoletii*; H. Barvíková, *Obszczestwiennaja ocenka jestiestwiennych nauk w niemieckich uniwersitietach w konce 19. i naczale 20. ww.*; H. Laitko — P. Altner, *Die Berliner Tagespresse um 1900 als Mittler der Kommunikation zwischen Wissenschaft und Öffentlichkeit. (Eine Stichprobe am Beispiel des „Berliner Local-Anzeigers“)*; L. Nový, *Kommunikationsströme und ihre Hindernisse*; J. Richter, *Wissenschaftliche Zeitschriften als Medien internationaler Kommunikation — dargestellt am Beispiel der russisch/sowjetisch-deutschen Wissenschaftsbeziehungen*; R. Zott, *Wilhelm Ostwald und die Probleme der wissenschaftlichen Kommunikation*; E. Těšínská, *Wlijanije zarubiežnych kontaktow czechosłowackich fizikow na razwitiije fiziki 1918—1945.*

Jerzy Róziewicz
(Warszawa)

MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM KOMISJI STAROŻYTNEJ METALURGII ŻELAZA

W dniach 16—21 października 1983 r. odbyło się w San Vincenzo we Włoszech sympozjum: *Pierwsze żelazo w rejonie Morza Śródziemnego*, zorganizowane przez Komisję Starożytnej Metalurgii Żelaza Międzynarodowej Unii Nauk Prehistorycznych i Protohistorycznych.

Pierwsza sesja (*Początki żelaza*) obejmowała referaty o początkach metalurgii żelaza we wschodniej części rejonu śródziemnomorskiego (V. C. Pigott); o występowaniu żelaza w wyrobach Etrusków (P. T. Craddock); o przejściowej fazie metalurgii od miedzi do żelaza (J. R. Maréchal) i wczesnych nazwach „żelaza” w rejonie śródziemnomorskim (G. Sperl). Na sesji tej J. Piaskowski przedstawił referat: *Pierwsze żelazo na ziemi.*

Kontynuacją tematu dotyczącego początków żelaza, była druga sesja (*Pierwsze świadectwa hutnictwa żelaza*), na której R. Maddin omówił metalurgię żelaza na Cyprze ok. 1200—1000 r. p.n.e., a R. Pleiner — jakoś żelaza pochodzącego z końcowej fazy epoki brązu. F. Delpino przedstawił pierwsze świadectwa stosowania żelaza we Włoszech.

Trzecia sesja (*Żelazo Populonii*) poświęcona była metalurgii w Populonii, sięgającej XIII—XII w. p.n.e.; referaty — omawiające wyniki badań archeologicznych w tym rejonie — przedstawili F. Nicosia, A. Romualdi, G. Partolimi i O. Voss. Wyniki analiz znalezionych tam fragmentów żużla omówił G. Sperl (organizator sympozjum).

Tematem czwartej sesji była *Produkcja starożytnego żelaza*; wygłoszone zostały referaty o kopalni rudy żelaza z okresu rzymskiego w Rudkach (K. Bielenin i E. Nosek); o metalurgii żelaza w *Historii naturalnej* Pliniusza (J. Piaskowski) i o informacjach o wytapianiu i obróbce żelaza w średniowiecznych traktatach w Irlandii (G. B. Scott).

Piąta sesja (*Naukowe badania żelaza*) obejmowała referaty P. Krestena i I. Serning o kierunkach badań archeometalurgicznych w Szwecji, R. F. Tylecote'a —

o badaniach dawnych narzędzi tnących i J. Gömöriego — o dymarkach typu Szakony na Węgrzech z X—XI w.

Dodatkowo wygłoszono kilka referatów, m.in. o technologii zapinek (E. Formigli) i wyrobie gipsu (H. Killus) oraz kilka komunikatów np. o znaleziskach żużla na Krecie (G. Spenl, H. Killus).

W sympozjum wzięło udział ok. 35 osób, głównie badaczy starożytnego hutnictwa żelaza oraz grupa archeologów włoskich zainteresowanych produkcją wyrobów żelaznych

Jerzy Piaskowski
(Kraków)

MIĘDZYKRAJOWA KONFERENCJA NA TEMAT ROZWOJU NAUKI I TECHNIKI W KRAJACH ISLAMSKICH

W dniach 19—24 listopada 1983 r. odbyła się w Islamabadzie międzynarodowa konferencja na temat rozwoju nauki i techniki w krajach islamskich.

Obok analiz i oceny aktualnego stanu nauki oraz dalszych perspektyw rozwoju naukowego w tych krajach tematem dużej części wygłoszonych referatów była historia nauki i techniki, a zwłaszcza wkład średniowiecznych uczonych arabskich w rozwój matematyki, astronomii, anatomii, medycyny, mechaniki, fizyki, chemii, geografii i zoologii. Dokładniej przedstawiono osiągnięcia niektórych słynnych uczonych, jak: Al Biruni, Al Khawarizmi, Al Jazari, Jabir ibn Hayyan, Ibn Sina Sharfuddin, Sabunjoğlu.

Między innymi szczegółowo opisano pomiar promienia ziemskiego, jaki przeprowadził Al Biruni w Nandana (dr N. A. Baloch) oraz automatyczne hydrauliczne organy, jakie skonstruował Banu Musa ben Shaker (dr Mona Charani).

W tej części konferencji prof. dr J. Piaskowski przedstawił referat: *Północna Turcja — początkiem wytopienia żelaza na ziemi* uzasadniając swoją teorię, że najdawniejsze żelazo, które — według historyków metalurgii — miało być pochodzenia meteorytowego, było w rzeczywistości wytopiane przez Chalibów — plemię mieszkające w północno-wschodniej Turcji.

W programie konferencji był także referat J. Kuźmińskiego *Potomkowie rodzin tureckich w służbie zdrowia w Białymstoku*, autor jednak nie przybył do Islamabadu.

Ogółem w programie znalazło się 168 referatów z 30 krajów, przy czym autorzy dostarczyli do publikacji teksty 144 referatów. Największą ich ilość przygotowali pracownicy naukowcy z Pakistanu (38) oraz uczeni, głównie arabskiego pochodzenia, ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (38), a następnie z Bangladeszu (11), Indii (9), ZSRR (4) i Turcji (4).

Na zakończenie konferencji uczestnicy przyjęli szereg ważnych uchwał, mających na celu rozwój nauki i techniki w krajach wspólnoty muzułmańskiej. Postulowano m.in. przeznaczenie na ten rozwój 5% budżetu w poszczególnych krajach, tworzenie specjalistycznych placówek naukowo-badawczych i bibliotek, rozwinięcie wydawnictw naukowych, podniesienie poziomu nauczania także wśród szerokich kręgów społeczeństwa oraz szeroką współpracę międzynarodową.

Po zakończeniu obrad, w dniu 24 listopada 1983 r., zagraniczni uczestnicy konferencji wzięli udział w wycieczce samolotem do miejscowości Gilgat w „sercu” Gór Karakorum.

Uczestnicy konferencji otrzymali liczne publikacje. Obok trzech tomów, zawierających pełne teksty wygłoszonych referatów, znalazły się wśród nich między innymi wydawnictwa informacyjne o naukowych organizacjach Pakistanu, popu-